

Tại liÖu tham kh¶o:

1. Gi¶i to¹n vÛt lý - Bii Quang H©n.
2. C¸c bµi to¹n vÛt lý chän lãc THPT- Vò Thanh KhiÖt.
3. KiÖn thøc c¸c b¶n vµ n©ng cao vÛt lý - Vò Thanh KhiÖt.
4. Olympic 30 - 4. NXB §ãng Nai.
5. T¹p chÝ VÛt lý vµ tuæi trÞ.

PhÇn I. C¸c hãc

Chuyªn ®Ồ 1. §éng hãc chÊt ®iÓm

I. Lý thuyÖt:

A. ChuyÖn ®éng th¼ng

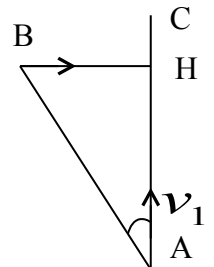
1. Ph¸ng tr¸nh chuyÖn ®éng th¼ng biÖn ®æi ®Òu:

$$\begin{cases} \vec{r} = \vec{r}_0 + \vec{v}_0 t + \frac{1}{2} \vec{a} t^2 \\ \vec{v} = \vec{v}_0 + \vec{a} t \end{cases}$$

2. C¸ng thøc céng vÛn tèc:
3. C¸ng thøc céng gia tèc:
4. Ph¸ng ph¸p chiÖu vÐc t¸ trong gi¶i to¹n:

Lo¹i 2. ChuyÖn ®éng trßn

1. Chu kú, tÇn sè va tÇn sè gãc trong chuyÖn ®éng trßn.
2. VÛn tèc dµi vµ vÛn tèc gãc:
3. Gia tèc trong chuyÖn ®éng trßn:

II. Bµi tÛp:

Bµi 1: Bµi 1.6/6 c¸c BT VL chän lãc

Xe m¸t l xuÊt ph¸t t¸ ®iÓm A ch¼y trªn ®éng th¼ng AC víi vÛn tèc $v_1 = 18 \text{ km/h}$. Cïng l¸c ®ã t¹ ®iÓm B c¸ch A mét ®o¹n $l = 100 \text{ m}$, xe m¸t l c¸ng xuÊt ph¸t víi vÛn tèc v_2 ®Ó ®¸p xe l. BiÖt AB hìp víi AC gãc $\alpha = 30^\circ$.

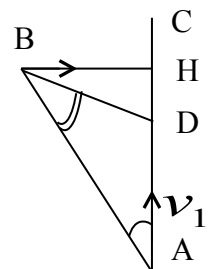
1. Há xe l ph¶i ®i theo híng nµo vµ sau thêi gian bao l©u th¸ g¸p ®îc xe l, nÕu xe l c¸ vÛn tèc $v_2 = 18 \text{ km/h}$.
2. T¸m ®iÒu kiÖn ®Ó 2 xe g¸p nhau t¹ H.

Híng d¸n gi¶i:

1/ Gi¶i sù 2 xe g¸p nhau t¹ ®iÓm D sau thêi gian t. Ta c¸: $AD = v_1 t$, $BD = v_2 t$.

$$\Rightarrow \frac{v_1}{v_2} = \frac{AD}{BD} \Rightarrow v_1 \sin \alpha = v_2 \sin \beta \quad (1)$$

Nh vÛy xe l ph¶i ®i theo híng BD hìp víi AB gãc β mµ:
 $\sin \beta = \frac{v_1 \sin \alpha}{v_2}$. Ta thÊy ph¶i c¸ ®iÒu kiÖn: $v_1 \sin \alpha \leq v_2$.

C¸c h¸nh chiÖu c¸a c¸ vÛn tèc v_1 vµ v_2 c¸a 2 xe l¸n AB lµ $v_1 \cos \alpha$ vµ $v_2 \cos \beta$.

BiÖt $AB = l$, vµ chó ý ®¸n (1) ta t¸m ®îc thêi gian t cÇn h¶i ®i ®Ó xe l g¸p xe l: $t = \frac{l}{v_1 \cos \alpha + v_2 \cos \beta}$; víi $v_2 = \frac{v_1 \sin \alpha}{\sin \beta}$ do ®ã: $t = \frac{l \sin \beta}{v_1 \sin(\alpha + \beta)} = 11,6 \text{ s}$.

2/ Muèn cho 2 xe g¸p nhau t¹ H, ta ph¶i c¸: $\beta = 90^\circ - \alpha = 60^\circ$.

Muèn vÛy vÛn tèc xe l ph¶i b¸ng: $v_2 = \frac{v_1 \sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{v_1}{\sqrt{3}} = 10,4 \text{ km/h}$

Bũi 2: Bũi 1.23/11 c, c BT VL chãn lãc

Bũi 3:

Chuyãn ®Ồ 2. §éng lùc hãc chÊt ®iÓm

Lo¹i 1. Ph-ng ph, p ®éng lùc hãc

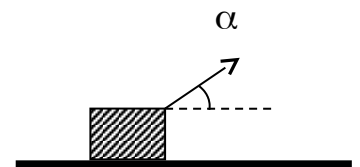
I. Lý thuyỐt:

1. C, c lùc c- hãc:
  - Lùc hÊp dÊn:
    - * B¶n chÊt: Lũ lùc hót gi÷a 2 vÊt bÊt kú.
    - * C«ng thøc: $F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$; $G = 6,67.10^{-11} \text{ Nm}^2/\text{kg}^2$.
  - Trãng lùc:
    - * B¶n chÊt: Lũ lùc hót cĩa Tr, i ®Êt lãn vÊt.
    - * C«ng thøc: $P = \frac{GMm}{(R \pm h)^2} = m \frac{GM}{(R \pm h)^2} = mg_h$; $g_h = \frac{GM}{(R \pm h)^2}$.
  - Lùc vũ ph¶n lùc:
    - * TÝnh chÊt:
      - Lùc vũ ph¶n lùc cĩng b¶n chÊt.
      - XuÊt hiÕn vũ mÊt ®i ®ãng thêi.
      - §ãt lãn 2 vÊt kh, c nhau.
      - Cĩng gi, vũ ®é lĩn nhĩng ngĩc chiÕu.
    - * C«ng thøc: = -
  - Lùc ®ũn hãc:
    - * B¶n chÊt: Do vÊt bũ biÕn d¹ng.
    - * C«ng thøc: $F = kx = k(l - l_0)$; l_0 : ChiÕu dũi tù nhiãn cĩa lĩ xo.
  - Lùc ma s, t:
    - * B¶n chÊt: Do sũ ghã ghỒ cĩa 2 mãt tiỐp xóc, xuÊt hiÕn gi÷a 2 mãt tiỐp xóc.
    - * TÝnh chÊt: Lu«n lũ lùc c¶n vũ kh«ng ¶nh hĩng ®Õn chiÕu chuyỐn ®éng.
    - * C«ng thøc: $F = \mu N$; N lũ, p lùc cĩa vÊt nũy lãn vÊt kia.
2. ChuyỐn ®éng cĩa vÊt bũ nĐm:
  - ChuyỐn ®éng nĐm xiãn:
  - ChuyỐn ®éng nĐm ngang:
3. Ph-ng ph, p ®éng lùc hãc:
  - * X, c ®¶nh c, c lùc t, c dũng lãn vÊt.
  - * ViỐt biÓu thøc ®¶nh luÊt II Newton cho vÊt.
  - * Chãn hỒ tróc Oxy thÝch hĩp.
  - * ChiÕu biÓu thøc lãn tũng tróc Ox, Oy.
  - * BiÕn ®æi t×m Ên sè.

II. VÝ dũ:

Bũi 1: VÊt khêi lĩng $m = 1\text{kg}$ chuyỐn ®éng dĩ t, c dũng cĩa lùc nh h×nh vĩ. Cho $\alpha = 30^\circ$. HỒ sè ma s, t gi÷a vÊt vũ mãt ph¹/₄ng lu«n b»ng 0,1.

a. Cho $F = 5\text{N}$. T×m gia tèc chuyỐn ®éng cĩa vÊt.

- b. Cho F t"ng dÇn. Vói gi, trÞ F_0 b»ng bao nhiêu th× vÛt b³/4t ®Çu rôi khãc mÆt ph¼ng ngang?

Lo¹i 2. Bùc to, n hÖ vÛt

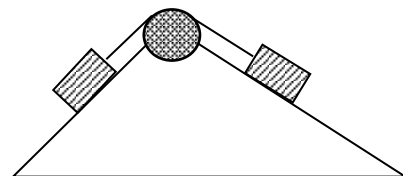
I. Lý thuyÖt:

1. Néi lúc vµ ngo¹i lúc:
2. §Þnh luÛt II Newton cho hÖ vÛt:
3. ChuyÖn ®éng cña hÖ khi cã ma s, t vµ kh«ng cã ma s, t:

II. VÝ dÔ:

Cho cñ hÖ nh h×nh vñ, $m_1 = m_2 = 1\text{kg}$, $\alpha = 30^\circ$, $\beta = 60^\circ$.

- a. Bá qua mãi ma s, t. T×m gia tèc chuyÖn ®éng cña mçi vÛt vµ lúc c"ng d©y nòi.
- b. HÖ sè gi÷a c, c vÛt vói mÆt ph¼ng lµ 0,1. T×m gia tèc chuyÖn ®éng cña mçi vÛt vµ lúc c"ng cña d©y nòi 2 vÛt.
- c. Vói hÖ sè ma s, t bao nhiêu th× hÖ c©n b»ng?

Lo¹i 3. ChuyÖn ®éng trong hÖ quy chiÖu phi qu, n tÝnh

I. Lý thuyÖt:

1. HÖ qui chiÖu phi qu, n tÝnh:
2. Lúc qu, n tÝnh:

II. Bùc tËp:

Chuyªn ®Ồ 3. TÛnh hãc

1. §iÖu kiÖn c©n b»ng cña mét chÊt ®iÓm:
2. M« men lúc:
3. §iÖu kiÖn c©n b»ng cña mét vÛt r³/4n cã trôc quay cè ®Þnh:

Chuyªn ®Ồ 4. C, c ®Þnh luÛt b¶o toµn

1. §éng lîng vµ ®Þnh luÛt b¶o toµn ®éng lîng:
2. C«ng vµ c«ng suÊt:
3. §éng n"ng vµ ®Þnh lý vÒ ®éng n"ng:
4. ThÖ n"ng vµ hai lo¹i thÖ n"ng:
5. Cñ n"ng vµ ®Þnh luÛt b¶o toµn cñ n"ng:

Chuyªn ®Ồ 5. Cñ hãc vÛt r³/4n

1. Mét sè kh, i niÖm cñ b¶n:
  - Tãa ®é gãc:
  - Tèc ®é gãc: $\omega = \frac{d\varphi}{dt} = \varphi_t'$.
  - Gia tèc gãc: $\gamma = \frac{d\omega}{dt} = \omega_t'$
2. C, c ph-ng tr×nh chuyÖn ®éng quay vµ sù t-ng tù vói c, c ph-ng tr×nh chuyÖn ®éng th¼ng:
  - Ph-ng tr×nh tãa ®é: $\varphi = \varphi_0 + \omega_0 t + \frac{1}{2} \gamma t^2 \leftrightarrow$
  - Ph-ng tr×nh tèc ®é gãc: $\omega = \omega_0 + \gamma t \leftrightarrow$
  - C«ng thøc liªn hÖ: $\omega^2 - \omega_0^2 = 2\gamma(\varphi - \varphi_0) \leftrightarrow$
3. VÛn tèc vµ gia tèc cña c, c chÊt ®iÓm trªn vÛt quay:
  - Liªn hÖ tèc ®é dũ vµ tèc ®é gãc: $v = R\omega$

➤ Gia tèc híng t©m: $a_n = \frac{v^2}{R} = R\omega^2$.

➤ Gia tèc dũi (tiỐp tuyỐn): $a_t = R\gamma$.

➤ Gia tèc toạן phÇn: $a = \sqrt{a_t^2 + a_n^2}$.

4. M« men qu, n tÝnh:

➤ Tæng qu, t: $I = \sum_i m_i r_i^2$.

➤ Thanh cã tiỐt điỐn nhá so vớ chiỒu dũi: $I = \frac{1}{12} m l^2$.

➤ Vụnkh khuyªn b, n kÝnh R: $I = m R^2$.

➤ §Üa trßn máng: $I = \frac{1}{2} m R^2$.

➤ Khèi cÇu ®Æc: $I = \frac{2}{5} m R^2$.

5. M« men lúc: $M = F d$.

6. Ph→ng tr×nh ®éng lúc hãc cĩa vỄt r³/4n quay: $M = I \gamma$

7. M« men ®éng lĩng vµ ®Þnh luỄt b¶lo toạן m« men ®éng lĩng:

➤ M« men ®éng lĩng: $L = I \omega$.

➤ B¶lo toạן m« men ®éng lĩng: $I_1 \omega_1 = I_2 \omega_2$.

8. §éng n"ng cĩa mét vỄt r³/4n quay quanh mét trục cè ®Þnh:

$$W_d = \frac{1}{2} I \omega^2.$$

Chuyªn ®Ồ 6. Dao ®éng c→

1. Dao ®éng ®iỒu hĩa:

➤ Ph→ng tr×nh dao ®éng:

➤ Chu kú vµ tÇn sè dao ®éng:

➤ Con l³/4c lĩ xo:

➤ Con l³/4c ®→n. Con l³/4c vỄt lý:

➤ Chøng minh mét hỒ dao ®éng ®iỒu hĩa.

2. Dao ®éng t³/4t dÇn:

3. Dao ®éng cĩng bớc:

4. Tæng hĩp dao ®éng:

Chuyªn ®Ồ 7. Sãng c→

1. Ph→ng tr×nh sãng:

2. Sãng đĩng:

3. Giao thoa sãng:

4. Sãng ©m:

5. HiỒu ợng §èp ple:

PhÇn II. NhiỐt hãc vµ ph©n tĩ

Chuyªn ®Ồ 1. C, c ®Þnh luỄt c→ b¶n vỒ khÝ lý tẽg

1. Ph→ng tr×nh tr¹ng th, i Claperon- Mendeleev:

2. C, c ®¹/4ng qu, tr×nh:

Chuyªn ®Ồ 2. Núi n"ng vµ biỐn ®æi núi n"ng

PhÇn III. §iỐn vµ tĩ

Chuyªn ®Ồ 1. Tũnh ®iỐn hãc

Chuyªn ®Ồ 2. Dĩng ®iỐn kh«ng ®æi

Chuyªn ®Ồ 3. Tĩ trẽg

Chuyªn ®Ồ 4. M¹ch dao ®éng. Dao ®éng ®iỐn tĩ.

PhÇn IV. Quang h×nh hãc

Chuyã n ®Ồ 1. Ph¶n x¹ , nh s , ng

1. §¶nh luËt truyÒn th^{1/4}ng , nh s , ng:
2. §¶nh luËt ph¶n x¹ , nh s , ng:
3. G¬ng ph^{1/4}ng:
4. G¬ng cÇu:
5. HÖ g¬ng ph^{1/4}ng - g¬ng cÇu:

Chuyã n ®Ồ 2. Khóc x¹ , nh s , ng

1. §¶nh luËt khóc x¹ , nh s , ng:
2. L"ng kÝnh:
3. B¶n mÆt song song:
4. L"ng chÊt ph^{1/4}ng:
5. ThÊu kÝnh:
6. C , c hÖ quang hãc:

Chuyã n ®Ồ 3. M^{3/4}t vµ c , c dông cô quang hãc

1. M^{3/4}t vµ c , c tËt cĩa m^{3/4}t.
2. KÝnh lóp:
3. KÝnh hiÕn vi:
4. KÝnh thiã n v"n